

Sanat Eğitiminin Gerekliliğine İlişkin Pedagojik Formasyon Öğrencilerinin Görüşleri

Pedagogical Formation Students' Opinions about the Necessity of Art Education

Meltem DEMİRCİ KATIRANCI

Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye

Makale Geliş Tarihi: 02.12.2016

Yayına Kabul Tarihi: 12.01.2017

Özet

Teorik ve uygulamalı boyutuyla sanat eğitimi, sadece sanatçı olmayı hedefleyen bireyler için değil herkes için gereklidir. Literatürde bireyin, sanatsal yetenek ve yaratıcılığını ortaya çıkarması, sanatsal düşünce ve hayallerini gerçekleştirme, özgün ve özgür düşünebilmesine olanak sağlaması, estetik beğenilerini ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirmesi, geçmiş uygulamalara ait sanatsal değerlere sahip çıkması, çağdaş kültür ve sanat varlıklarını bilmesi ve koruması için sanat eğitiminin gerekli olduğunu savunan pek çok sanat eğitimi görüşü yer almaktadır. Bu araştırma, Güzel Sanatlar Fakültelerinde lisans eğitimini tamamlamış olup Eğitim Fakültelerinde Pedagojik Formasyon Sertifika programında eğitim almakta olan Görsel Sanatlar Öğretmen adaylarının, sanat eğitiminin gerekliliğine ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma, betimsel araştırma türlerinden gözleme dayalı durum (örnek olay, vaka) çalışması yöntemi ile tamamlanmıştır. Çalışmanın verileri, Aktif Öğrenme Tekniklerinden Kartopu Tekniğinde gerçekleştirilen grup çalışması sonucunda ulaşılan görüşlerden ve açık uçlu anket sorularından elde edilmiştir. Çalışma grubu, Kolay Ulaşılabilir Durum örnekleme yöntemi ile Gazi Üniversitesi Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programına devam etmekte olan 60 görsel sanatlar öğretmen adayı ile oluşturulmuştur. Kartopu tekniği ile gerçekleştirilen bir uygulamadan ve anket sorularından, elde edilen veriler üst tema belirlenerek içerik analizi ile yorumlanmıştır. Araştırma sonuçları, görsel sanatlar öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi bakımından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: sanat eğitimi, yaratıcılık, işbirliğine dayalı öğrenme, kartopu tekniği, aktif öğrenme, pedagojik formasyon.

Abstract

Art education with its theoretical and practical dimension is necessary not only for the individuals who aim to be an artist but for every person. In literature there are numerous art education concepts advocating that art education is necessary for revealing the artistic talent and creativity of the individual, for realizing his / her artistic thoughts and dreams, for enabling him / her to think freely and uniquely, for developing his / her aesthetic taste and critical thinking skills, for enabling him / her to look after the artistic values of the past civilizations

and for enabling him / her to know and to protect the contemporary cultural and artistic assets. This study has been conducted for determining the opinion of the students having education in the Pedagogical Formation Certificate Program in the Faculty of Education concerning the necessity of art education. The study has been conducted by using observation - based case study (case study) method, which is a kind of descriptive research. The data of the study were attained from the opinions obtained as a result of the group work carried out through Snowball Technique, which is among the Active Learning Techniques, and from the open - ended survey questions. The study group was formed by 60 visual arts teacher candidates attending to Gazi University Pedagogical Formation Training Certificate Program by using Easily Accessible Case sampling method. The data obtained from an application realized with Snowball Technique and from the survey questions were interpreted by content analysis by determining the upper theme. The results of the study are important for determining the opinions of visual arts teacher candidates on the teaching profession.

Keywords: *art education, creativity, cooperative learning, snowball technique, active learning, pedagogical formation*

1. Giriş

Bu bölümde araştırmanın amacına, problemine ve önemine yer verilmiştir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma, lisans eğitiminin tercih edilmesi aşamasında, isteyerek ya da istemeyerek eğitim fakültelerini tercih etmeyen fakat lisans eğitimi sonrasında görsel sanatlar öğretmenliği mesleğini edinmek isteyen bireylerin sanat eğitiminin gerekliliği konusundaki görüşlerinin belirlenmesi bakımından önemlidir.

Sanat eğitiminin bir ders olarak okullarda yer alması ile sanat eğitiminin Milli Eğitim sistemi içindeki gerekliliği kabul edilmiştir. 1960'lı yıllardan itibaren sanat bir disiplin sahası olarak görülmüş ve bir ders olarak ilk ve ortaöğretim okulları sanat programlarında yer almıştır (Özsoy, 2001, 52). Görsel sanatlar eğitimi sanatın eğitimi ve öğretimi ile gerçekleştirilebilir. Bu eğitim de ancak görsel sanatlar öğretmenleri tarafından okullarda ve ilgili kurumlarda verilebilir. Kırıçoğluna (2003, 2-3) göre, bireyin sanatsal ve estetik gelişimi, sanatta öğrenme ve yaratıcılık eğitimi, sanat öğretiminin ilgilendiği temel başlıklar içinde yer almaktadır. Kısacası bu başlıklar okullarda eski adıyla Resim-İş yeni adıyla Görsel Sanatlar dersi olarak yer alan dersin içeriğinde bulunmalı ve bilim ile ortak bir noktada buluşturulmalıdır.

Sanat ve Bilimin gerçeğe ulaşma çabası hayal gücü ve yaratıcılık ile gerçekleşmektedir (Kavuran, 2003, 225-237). Sanat eğitimi ile bireylere hayal gücünü kullanabilme ve yaratıcı fikirler ortaya koyabilme imkanları sunulabilir. Öğretmen adayı bu tür öğretim yöntemlerinin varlığından, sisteminden ve etkililiğinden ancak pedagojik formasyon dersleri ile haberdar olmaktadır. Pedagojik formasyon dersleri, öğretmen adaylarını gelecekteki öğrencilerine gereken yaratıcı ortamı sağlama, etkili öğretim yöntemini belirleme konusunda bilgilendirmeli ve öğretmen adaylarına az da olsa

deneyim sahibi olabileceği ortamlar sunmalıdır. Bu araştırma kapsamında gerçekleştirilen uygulama ile, öğretmen adayları farklı düşünme becerilerini kullanarak ve düşüncelerini özgürce ifade ederek uygulamayı tamamlamışlar, yaşayarak ve deneyimleyerek grup çalışmasının olumlu ve olumsuz yönlerini öğrenmişlerdir. San (2003, 24)'e göre özgür düşünebilen, gerçekçi sorular soran, disiplinler-arası cevaplara ve şüpheli düşünmeye yönelen öğrencilerin yetiştirilmesi bir gereksinimdir. Bu gereksinimin sanat eğitimi ile karşılanabileceği bir gerçektir. Ancak öğretmen adaylarına eleştirel düşünebilme fırsatı sunulduğunda aday gelecekteki öğrencilerine daha fazla imkan sunmanın gayreti içine girebilecektir.

Birey özgür düşüncesi yönünde isteklerini uygular ve tecrübelerini genişletir. Eğitimin her alanında çalışmalar bu doğal yönelim doğrultusunda ilerlemelidir (Buyurgan ve Buyurgan, 2001,11). Uygulamanın, öğretmen adaylarına yaşayarak öğrenme fırsatı sunan grup çalışması ile gerçekleştirilmesi de adayların düşüncelerini özgürce ifade edebilmesi, bireysel düşüncelerini savunabilmesi ve özgün sonuçlara ulaşabilmek adına önemlidir. San'a (1985, 17) göre, çevremizdekileri sadece görmek yeterli değildir. Bunları zihnimizde yorumlamalı ve anlam kazandırmalıyız. Bunu da sadece sanat eğitimi gerçekleştirebilir. Öğretmen adayının sanat ve sanat eğitimi konusundaki bilgi ve birikimlerini diğer adaylarla özgürce paylaşmasına imkan tanıyan grup çalışması yöntemi, adayların yöntemi değerlendirmesi ve yorumlamaları sonucu her yaş grubuna ve konuya uygun olarak yeniden düzenlenmesine olanak sağlayacaktır. Anlaşıp yorumlanan birikimlerin toplum tarafından anlaşılması ise eğitim içerisinde sanat eğitime gerekli duyarlılığın ve titizliğin verilmesi ve toplumun algı düzeyinin geliştirilmesi ile sağlanmalıdır. Nitekim Katıranlı (2014, 16) tarafından Öğrencilerin algı düzeylerinin belirlenmesine yönelik gerçekleştirilen bir araştırmanın sonuçlarına göre görsel algı eğitiminin çevredeki nesnelere farketme, anlamlandırma ve kavrama basamaklarında, öğrencinin ilgi alanı, sıklıkla karşılaştığı sabit ve hareketli görsel imgelerin varlığı, harcadığı zaman, geliştirdiği zeka türü, iletişim kurma becerisi hatta ortama ya da mekana ait olma duygusu gibi farklı faktörlerin de önemli olabileceği belirlenmiştir. Sanatsal olguyu algılamak, anlamak, tarihsel ve kültürel değerleri sevmek, saygı duymak, korumak ve sanatsal yaşamdan insan olarak yeterli pay almak için de sanat eğitimi gereklidir (Ersoy, 1983, 40). Çünkü, bireylerin geniş anlamda yararlanmasını kapsayan mutlu ve huzurlu hissetmelerini sağlayan, problemleri tanımlayabilen ve farklı çözüm yolları bulmalarını sağlayan, yaratıcı ve üretken olmalarına imkan veren en önemli ortamlar sanat eğitimi ile gerçekleştirilebilir.

1.2. Araştırmanın Problemi

2000'li yıllarda gerçekleştirilen pek çok araştırmaya rağmen sanat eğitiminin çoğunlukla yetenekli bireyler için gerekli olduğu kanısı hala yaygındır ve Pedagojik Formasyon Programına devam etmekte olan öğrencilerin, Sanat Eğitiminin Gerekliliği yönünde yapılan araştırmalara dahil edilmemiş olmaları bir problem olarak görülmüştür. Bu araştırma ile Gazi Üniversitesinde "Pedagojik Formasyon Programına devam etmekte olan Görsel Sanatlar Öğretmen adaylarına göre, Sanat Eğitimi Neden

ve Kimler için Gereklidir?" Sorusuna yanıt aranmıştır. Bu araştırma, lisans eğitimini tamamlamış olup Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Pedagojik Formasyon Sertifika programında 2015-2016 eğitim öğretim yılı bahar döneminde eğitim almakta olan Görsel Sanatlar Öğretmen adaylarının, Sanat Eğitiminin Gerekliliğine ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Alt Problemler:

1. Görsel Sanatlar Öğretmen adaylarının genel profili nasıldır?
2. Sanat Eğitimi Neden Gereklidir? Sorusuna öğretmen adaylarının bireysel yanıtları nedir?
3. Görsel Sanatlar Öğretmen adaylarının ikili, dörtlü, onlu gruplar halinde ve tüm adayların Sanat Eğitimi Neden Gereklidir? Sorusuna verdikleri ortak yanıtlar nelerdir?

2. Yöntem

Araştırma betimsel araştırma türlerinden gözleme dayalı durum (örnek olay, vaka) çalışması yöntemi ile tamamlanmıştır (Çepni, 2007, 35). Çalışmanın verileri, Aktif Öğrenme tekniklerinden Kartopu tekniğinde gerçekleştirilen grup çalışması sonucunda elde edilen görüşlerden ve açık uçlu anket sorularından elde edilmiştir. Kartopu tekniği grup çalışmasına katılan kişisayısı arttıkça tartışmanın büyüdüğünü ifade eden bir terimdir (Taşpınar ve Özer, 2014). Dört saatlik bir grup çalışmasında Kartopu Tekniği ile gerçekleştirilen bir uygulamadan ve anket sorularından, elde edilen veriler üst tema belirlenerek içerik analizi ile yorumlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubu, kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 1999, s.74-75). Çalışma grubu, 2015-2016 eğitim öğretim yılı bahar döneminde Gazi Üniversitesi Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programına devam etmekte olan 60 Görsel Sanatlar Öğretmen adayından oluşmaktadır.

3. Bulgular ve Yorumlar

3.1. Görsel Sanatlar Öğretmen Adaylarının Genel Profili Nasıldır? Alt Problemine Yönelik Bulgular

2016 yılı Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Pedagojik Formasyon grubunu oluşturan görsel sanatlar öğretmen adaylarına mezun oldukları lise, üniversite, fakülte ve bölüm adları sorulmuştur. Sorulara verilen yanıtlara göre, adayların % 41.6 'sı Meslek Lisesi mezunu, % 41.6'sı Düz Lise olarak adlandırdığımız Süper, Pilot ya da Anadolu Lisesi mezunu ve % 16.8'i Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi mezunudur. Kısacası bu araştırma, çoğunluğu Anadolu Güzel Sanatlar lisesi mezunu olmayan bir çalışma grubu ile yürütülmüştür. Bu liselerden mezun olan öğrencilerden %4'ü lisans eğitimlerini Sanat ve Tasarım Fakültesinde, %7'si Mesleki Eğitim Fakültesinde, %2'si İletişim Fakültesinde ve % 87'si Güzel Sanatlar Fakültesinde tamamlamıştır. Aynı öğrenciler Gazi Eğitim Fakültesinde formasyon programına kayıt yaptırmış ve araştırmamızın çalışma grubunu oluşturmuşlardır.

Görsel Sanatlar Öğretmen adaylarına lisans eğitimi öncesinde eğitim fakültelerini tercih etmeme nedenleri sorulmuş ve yanıtlar tarafımızca belirlenen üst tema başlıkları altında toplanmıştır. 2016 yılında Gazi Eğitim Fakültesinde Pedagojik Formasyon programına devam etmekte olan 60 Görsel Sanatlar öğretmen adayının % 20'si lisans programına başlarken öğretmenlik mesleğini asla düşünmediğini ifade etmiştir. Bunlardan % 5'i Türkiye genelinde tüm eğitim fakültelerinin alan eğitimi ve atölye derslerinde yetersiz olduğunu düşünen, %2'si ailesinde öğretmen olduğu için öğretmenlik mesleğinin sıkıntılarını bildiğini savunan ve %12'si üniversite ve fakülte tercihleri sırasında eğitim fakültelerine karşı önyargılı olduklarını belirten adaylardır. Önyargılı olan grupların meslek tercihi noktasında görsel sanatlar öğretmenliğini bir meslek olarak hiç düşünmedikleri belirlenmiştir. Lise öğrenimleri sırasında öğretmenleri, aileleri ve çevreleri tarafından eğitim fakültelerinin çeşitli sebeplerden dolayı kendilerine önerilmediğini ifade eden öğretmen adaylarından (%22), %5'i özel sektörde tasarımcı olarak çalışmanın öğretmenlik mesleğinden daha kazançlı olduğunu düşünmüş ve bunlardan %2'si bunu tecrübe ettikten sonra Formasyon programına kayıt yaptırmaya karar vermiştir. Öğretmenlik mesleğinin kendilerine önerilmediğini savunan %22'lik dilimin %3'ü ise eğitim fakülteleri ile güzel sanatlar fakülteleri arasındaki farkı lisans eğitimi süresince hiç bilmediklerini ifade etmişlerdir. Çalışma grubunu oluşturan 60 öğretmen adayından 4'ü bir formasyon programının varlığından ve içeriğinden haberdar olduklarını ve lisans eğitimi tercihi aşamasında yetenekli olduklarını düşünerek güzel sanatlar fakültelerini tercih ettiklerini yazmışlardır. Ayrıca, öğretmen adaylarının %20'si sanatçı ya da tasarımcı olma hayali ile eğitim fakültelerini lisans öğrenimi aşamasında tercih etmediklerini beyan etmişlerdir. Bu öğrenciler eğitim fakültelerinden mezun olan bireylerin sanat yapmadığını düşünüyor olabilirler. Öğretmen adaylarının yaklaşık %82'sinin Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi mezunu olmadıklarını da hatırladığımızda, adayların lisans eğitimi öncesinde sanat dünyasına ve sanatsal etkinliklere pek de yakın olmadıkları sonucuna varılabilir.

Dört (4) öğretmen adayı ön lisans programlarından Dikey Geçiş Sınavı ile lisans programına kayıt yaptırdığını ve kayıt sırasında eğitim fakültelerinin seçim listelerinde yer almadığını belirtmiştir. Lisan eğitimi tercihlerinde eğitim fakültelerini tercih etmeme sebebi olarak yetenekli olduklarını ve bu fakültelerde ziyan olacaklarını düşünen adaylar aynı zamanda öğretmen olmayı hiç düşünmeyen adaylardır. Ancak bu adayların %50'si öğrencilik sürecini tamamladıktan ve çalışma hayatına atıldıktan sonra yaşam şartlarının zorluğu, sanat eserini satarak geçinememe durumu ve işsizlik gibi nedenlerden dolayı formasyon programına devam etme kararı almıştır. Eğitim fakültelerinde alan bilgisi ve atölye derslerinin yetersiz olduğunu düşündükleri için eğitim fakültelerini tercih etmediklerini belirten adayların yüzdesi 5 iken, alan bilgisi ve atölye eğitimlerinin iyi olduğunu düşündükleri için güzel sanatlar fakültelerini tercih edenlerin oranı %20 'dir. Bu durum lisans tercihleri aşamasında öğretmen adaylarının, eğitim fakültelerinin alan eğitimi ve atölye eğitimi kalitesi konusunda herhangi bir fikirleri yok iken, güzel sanatlar fakültelerinde alan eğitimi ve atölye eğitimi konusunda bir düşünce geliştirebildiklerini göstermesi bakımından önemlidir. Meslek lise-

si mezunu olan yirmibeş (25) öğretmen adayından on altısı (16) meslek sahibi olmak ya da sanat ve tasarım alanında kariyer yapmak istedikleri için lisans düzeyinde güzel sanatlar fakültelerini tercih ettiklerini ifade etmişlerdir. Türkiye’de 2000’li yıllarda bile ressam ya da heykeltıraş olarak mesleği ile evinin geçimini sağlayabilen az sayıda sanatçı olduğu gerçeği hatırlandığında, bu adayların meslek kavramından kasıtlarının özel sektörde grafik tasarımcı, reklam tasarımcısı ya da fabrikalarda seramik tasarımcısı ve tekstil tasarımcısı olduğu söylenebilir.

Türkiye’de güzel sanatlar fakültelerinin yetenek sınavlarına giriş için gereken üniversite sınav puanının pek çok eğitim fakültesine göre çok düşük olduğu bilinmektedir. Örneğin 2016-2017 yetenek sınavı başvuru şartlarına göre Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi yetenek sınavlarına giriş için, meslek ya da güzel sanatlar liseleri gibi alan mezunlarının YGS puan türlerinden en az birinden 150 puan aldıklarını ve alan dışı liselerden mezun olanların YGS puan türlerinden en az birinden 180 ve üzeri puan aldıklarını belgelemeleri yeterli iken, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı yetenek sınavına başvuru için alan ya da alan dışı lise mezunlarının YGS puan türlerinden en az birinden 250 ve üzeri puan aldığını belgelemeleri gerekmektedir. Öğretmen adaylarının %7’si almış oldukları üniversite sınav puanlarının, sadece güzel sanatlar fakültelerinin yetenek sınavlarına kayıt yaptırabilmek için yeterli olması nedeniyle ve %5’i sadece güzel sanatlar fakültelerini kazandıkları için bu fakülteleri tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Öğretmen adaylarının yarısından fazlası sanatçı olmak, sanat yapmak ve sanat alanında isim yapmak için güzel sanatlar fakültelerini tercih ettiklerini yazmışlardır. Oysa bu oranlara bakıldığında adayların %8’inin eğitim fakültelerinin yetenek sınavlarını kazanamadıkları ve %18’inin de üniversite puanlarının Eğitim Fakültelerinin yetenek sınavları için gerekli olan taban puanlarını tutturamadığı görülebilmektedir. Bu sonuç adayların eğitim fakülteleri yetenek sınavlarını kazanamadıkları ya da taban puanları tutturamadıkları için öğretmenlik mesleği yerine sanatçı olmayı düşündükleri şeklinde de yorumlanabilir. Görsel Sanatlar Öğretmeni adaylarının beşte biri daha fazla maddi kazanç elde etmek için öğretmenlik mesleğini düşünmediğini ifade etmiştir. Görsel Sanatlar Öğretmen adaylarının yarısı meslek lisesi mezunu olup, adayların dörtte biri kendilerine eğitim fakültelerinin önerilmediği gerekçesiyle meslek sahibi olmak için öğretmenlik mesleği yerine güzel sanatlar fakültelerini tercih ettiklerini ifade etmişlerdir. Bu durum Görsel Sanatlar Öğretmenliği mesleği açısından düşündürücüdür.

3.2. Sanat Eğitimi Neden Gereklidir? Sorusuna Öğretmen Adaylarının Bireysel Yanıtları Nedir? Alt Problemine Yönelik Bulgular

Bilindiği gibi öğretim teknikleri temelde bireye dönük ve gruba dönük olmak üzere iki ana gruba toplanmaktadır (Demirel, 2012, 104). Araştırmanın ilk aşamasında veriler bireye dönük öğretim tekniği elde edilmiştir. Bu doğrultuda öğrenme ortamı oluşturulmuş, etkinlikler planlanmış, öğretmen adaylarının empati kurmalarını kolaylaştırmak amacıyla gerekli bilgiler örnek olay ile anlatılmıştır. Öğretmen adaylarına

bireysel olarak tek cümleyle yanıtlamaları istenen sanat eğitimi neden gereklidir? Sorusu sorulmuş ve analiz aşamasında cevaplar uygun alt tema başlıkları altında bir araya getirilmiştir. Tema belirleme işlemi ikili (2'li) grup çalışmasında da alt tema olarak adlandırılmış, dördü (4'lü) grup çalışması için tema olarak adlandırılmış ve son olarak onlu (10'lu) grup çalışması için üst tema olarak belirlenmiştir. Üst temalar temaları ve temalar da alt temaları içinde barındıracak şekilde kodlanmıştır. İlk temalaştırma işleminde altmış (60) öğrencinin cevabı için toplam on beş (15) farklı tema başlığı belirlenmiş olup öğrenciler numaralarla ve cevaplar da alt tema başlıkları ile kodlanmıştır.

Birbirine yakın cevaplar aynı başlık altında toplanarak alt tema başlıkları belirlenmiştir. Örneğin, Ruhsal Dinginlik alt teması, sanat eğitiminin psikolojik, ruhsal ve davranış boyutunda bireyi rahatlattığını savunan görüşleri bir araya getirmiştir. Empati alt teması, bireyin başka bireyi, toplumu, olayı ya da kavramı anlamasına yardımcı olduğunu savunan görüşlere işaret etmektedir. Yetenek başlıklı alt tema, bireylerde yeteneklerin keşfi, geliştirilmesi ya da yönlendirilmesi noktasında sanat eğitiminin gerekli bulan yanıtları içermektedir. İnsan Hakları alt teması, insani özellikleri ve değerleri öğrenme, sahip çıkma ve uygulamaya yönelik yanıtlara bir üst başlık olarak düşünülmüştür. Bilişsel alt teması, sanat eğitiminin kültür, sanat ve sanatla ilgili kavramların öğrenilmesi, sanatta bilgi birikimi ve kavramların günlük hayatta kullanılabilir olması için gerekli olduğunu düşünen görüşleri bir araya toplamıştır. Estetik alt teması; güzellik ve estetik bakışın geliştirilmesini, Kişilik alt teması; kişiliğin oluşması ve gelişmesini, Farkındalık alt teması; görsel, kültürel, tarihi birikimin ve değerlerin farkındalığını, Dışavurum alt teması; sanat eserlerinin, kültürel birikimlerin ve değerlerin nesilden nesile aktarımını, Yaratıcılık alt teması ise yaratıcılığın ortaya çıkmasını ve geliştirilmesini savunan görüşler için belirlenmiş alt temalardır. Öğretmen adayları bireysel olarak sanat neden gereklidir sorusunu yanıtladıklarında Bilişsel alt tema ve Ruhsal Dinginlik alt temalarının %15'lik bir çoğunlukla tercih edildiği dikkatleri çekmektedir. İnsan hakları alt teması ile Öğretim ve Görsel Algı alt temaları birden fazla öğrenci tarafından tercih edilmemiş cevaplar olarak görülebilmektedir. Nitekim, Sanat Eğitimi Neden Gereklidir? Sorusunu 5 numaralı öğretmen adayı bireylerin insan haklarına saygılı olabilmesi, 27 numaralı öğretmen adayı öğretimde etkili bir yöntem olduğu, 29 numaralı öğretmen adayı ise Görsel Algısı gelişmiş ve farklı bakış açılarına sahip bireyler yetiştirebilmek için ifadesi ile yanıtlamışlardır.

3.3. Görsel Sanatlar Öğretmen Adaylarının İkili, Dördü, Onlu Gruplar Hattında ve Tüm Adayların Sanat Eğitimi Neden Gereklidir? Sorusuna Verdikleri Ortak Yanıtlar Nelerdir? Alt Problemine Yönelik Bulgular

Uygulamanın ikinci aşamasında gruba dönük öğretim teknikleri kullanılmıştır. İşbirliğine dayalı öğrenme süreci içinde gerçekleştirilen grup çalışması öğretim yönteminin bir tekniği olan kartopu tekniği ile öğrenciler, önce bireysel, sonra ikişerli grup, daha sonra dördü vb. gruplar şeklinde grup elemanları sayısı artırılarak tüm sınıfın ortak görüşlerine ulaşılmaya çalışılmıştır. İşbirliğine dayalı öğrenme, öğretmenin bir lider olarak seçilen tekniğe göre bilgiyi sunma, grupları oluşturma, izleme, grupla-

rın karşılaştığı sorunları belirleme ve çözme gibi becerilerinin de olmasını gerekli kılmaktadır (Ekinci, 2011, 99). Uygulamanın ikinci aşamasında öğrenciler ikişerli gruplar halinde birlikte çalışmaya yönlendirilmiş ve toplam 30 grup oluşturulmuştur. Öğretmen adaylarını motive etmek amacıyla örnek olaylar anlatılmış, ve empati kurmaları kolaylaştırılmıştır. Gruplara, ikişerli grup olarak toplam dört madde ile yanıtlamaları istenen sanat eğitimi neden gereklidir? Sorusu sorulmuş ve yine cevaplar uygun alt tema başlıkları altında biraraya getirilmiştir. Oluşturulan otuz (30) grubun cevabı için toplam yirmi (20) farklı alt tema başlığı belirlenmiş olup, bu başlıklardan beş alt tema başlığı bireysel çalışmada tespit edilememiş alt tema başlıklar olarak dikkat çekicidir. Bunlar; üretim, propaganda aracı, kimlik, toplumsallaşma ve evrensel dil başlıklarıdır. Gruplardan dört maddeye ulaşmaları istenmiş olsa da bazı grupların bir, iki ya da üç maddeye ulaştığı hatta bazılarının maddelerinin tek bir alt tema başlığı altında toplandığı da görülmektedir. Örneğin 6. Grup Eleştiri alt tema başlığı altında toplanabilecek üç maddeye ulaşmış, 21. Grup öğretim ve Estetik alt tema başlığı altında dört maddede ulaşmış, 27. Grup Toplumsallaşma-Üretim ve Dışavurum alt tema başlıkları altında dört maddede karar kılmış, 8, 9, 17, 22 ve 24 numaralı gruplar ise üç alt tema başlığı altında 6'şar madde yazabilmişlerdir. Elde edilen sonuçlara göre, ikili grup çalışması ile oluşturulan alt temaların bireysel çalışma sonucu oluşturulan alt temalara göre sayıca daha fazla olduğu görülmektedir. İkili grup çalışmasında alt temalar içinden farkındalık ve görsel algı kavramları birleştirilerek Görsel Algı alt teması oluşturulmuş ve bu alt temanın içine, dikkat çekme, görme, farkındalık, anlamlandırma ve yorumlama kavramlarına yönelik cevaplar da dahil edilmiştir. Yaşam alt temasının içeriğine, kaliteli yaşam ve sosyal birey olabilmek için gerekli olduğunu belirten yanıtlar dahil edilmiştir. Alt temalarda hayalgücü ve yaratıcılık kavramları yaratıcılık alt tema başlığı altında birlikte ele alınmıştır. Çevre ve şehir bilinci gelişmiş, sağlıklı, özgür ve çağdaş bir toplum olmak için sanat eğitimi gerekli gören grupların yanıtları toplumsallaşma alt teması altında ele alınmıştır.

Sanat eğitiminin, bireylerin insan haklarına saygılı olabilmesi için gerekli olduğunu düşünen 5 numaralı öğretmen adayı ikili grup çalışmasında bu görüşünden vazgeçmiş olmalıdır ki insan hakları alt teması hiç kullanılmamıştır. Kısacası 5 numaralı görsel sanatlar öğretmen adayının kendisi de dahil olmak üzere bu görüşü savunan hiç bir öğretmen adayı çıkmamıştır. Yanlıkların tartışma ve deneme yoluyla düzeltilebilmesi yeteneğinin insani bir özellik olduğunu belirten Mill, yanlışı düzeltmek için tartışmanın zorunluluğuna dikkat çekmektedir (Mill, 2000, 33'den aktaran Akgül, 2012, 3). Gerçekleştirilen grup çalışmasında elde edilen sonuçlar görsel sanatlar öğretmen adayına ait bir görüşün ifade edilmesini, tartışılmasını ve oy çokluğu ile kabul edilmesini gerektirmiştir. Ayrıca, grup çalışmasında öğretmen adayının ifade ettiği görüşü savunabildiği ölçüde grup arkadaşlarına kabul ettirdiği de gözlemlenmiştir. Bu doğrultuda 5 numaralı görsel sanatlar öğretmen adayının savunduğu bireysel görüşünden vazgeçtiği ya da savunmadığı ve grup arkadaşlarını ikna edecek yeteri kadar veri ortaya koyamadığı sonucuna varılabilir. Bazı gruplar tarafından sanat eğitimi, duygu ve düşüncelerin dışavurumu, duygu ve düşüncelerin aktarımı, özgür

düşünme, özgür ifade ve özgün anlatım aracı olarak görülmüş bu nedenle yanıtlar Dışavurum alt teması altında toplanmıştır. Dışavurum alt teması başlığı altında ele alınan ifade özgürlüğü kavramı, soyut olup, kişinin kendi zihninde olan ve o istemedikçe kimse tarafından bilinmeyecek olan düşüncesinin, başkaları tarafından bilinir hale gelmesini sağlayan düşünceyi kelimelere dökebilme serbestisidir (Akgül, 2012, 3). Dışavurum alt temasına bireysel olarak dahil edilen dört öğretmen adayı görüşlerini şiddetle savunmuş ve grup elemanlarını etkileyerek bu sayıyı 10'a çıkarabilmişlerdir. Bireysel görüşlerini ifade ederken sanat eğitiminin görsel algı için gerekli olduğunu savunan bir öğretmen adayı görülmekte iken, ikili grup çalışmasında, sanat eğitiminin görsel algı için gerekli olduğunu ifade eden öğretmen sayısı 9'a yükselmiştir. Ayrıca, sanat eğitiminin Dışavurum için gerekli olduğunu düşünen dört öğretmen adayı ikili grup çalışmasında fikirlerini şiddetle savunmuş ve kabul ettirmişlerdir. Nitekim bu sayı on dört (14)'e yükselmiştir. Grupların sınıf ortamında birbirlerinden uzak ve sessiz çalıştıkları gözlemlenmiştir. Bu sonuçlar, öğretmen adaylarının kendi düşüncelerini şiddetle savundukları ve grup arkadaşlarına kabul ettirme gayreti içine girdiklerini belirleyebileceği gibi, grup elemanlarının beyin fırtınası yoluyla bireysel olarak ulaşamadıkları sonuçlara daha rahat ulaşabildiklerinin de göstergesi olabilir.

İkinci aşamanın ikinci adımında öğretmen adayları 4 kişilik gruplar halinde bir araya getirilmiş ve her grubun birbirinden farklı sekiz madde halinde Sanat Eğitimi Neden Gereklidir? Sorusunu cevaplandırmaları istenmiştir. Toplam onbeş (15) grup oluşturulmuş ve grupların ulaştığı madde sayıları 6 ila 10 madde arasında değişkenlik göstermiştir. Elde edilen yanıtlardan en çok kullanılan temanın Kişilik teması olduğu tespit edilmiştir. Gerçekleştirilen uygulamanın ardından bazı grupların yanıtlarının birden fazla tema başlığı altında toplanması 5, 9 ve 13 numaralı grupların yanıtlarının da tek tema altında toplanabildiği görülmüştür. Ruhsal dinginlik teması Dengeli Yaşam Sürdürebilme teması ile birlikte Ruhsal Gelişim şeklinde bir üst başlık olarak ele alınmıştır. Empati alt teması İletişim ve Etkileşim teması altında bir araya getirilmiştir. Ayrıca bireyin sosyal yaşamının gelişimine katkıda bulunduğunu savunan 14. grubun yanıtı ve 13. grubun bireylerin aktif bireyler olarak yaşayabilmesi için gerekli olduğu görüşü de İletişim ve Etkileşim teması altında incelenmiştir. Sanat Eğitiminin bireyde öz kontrol mekanizmasının gelişimi, karar verebilme yetkinliklerinin gelişimi, sorumluluk bilincinin gelişimi, ahlak gelişimi ve suça eğilimi önlemek için gerekli olduğunu düşünen 2., 3., 8., 10., 11. ve 12. grupların yanıtları Kişilik Gelişimi teması altında birleştirilmiştir. 1. Grubun savunduğu Özgür Anlatım alt teması ise Yaratıcılık teması başlığı altında yer almıştır. E.P. Torrance'a göre yaratıcılık "boşlukları, rahatsız ediciliği ya da eksik öğeleri sezip, bunlar hakkında düşünüyü ya da varsayımlar kurmak, bunları sınamak, sonuçları karşılaştırma ve olasılıkla bu varsayımları değiştirip yeniden sınamaktır" (Çellek, 2002, 2). Yaratıcı bireylerde merak duygusu, özgürlüklerine düşkünlük, çoğunlukla enerjik olma hali ve duyarlılık gibi özellikler olmakla birlikte en önemli özellik yüksek sezgi yeteneğidir. Ancak 4'lü grup çalışması sonuçlarına göre bu yönde bir tema oluşturulamamıştır. 3., 5. ve 7. Grupların, sanat eğitiminin yaşam alanı tercih standartlarının belirlenmesi ve geliştirilmesi, kaliteli yaşama isteği ve

yaşam felsefesinin kalitesini arttırmak için gerekli olduğunu gösteren yanıtları, Yaşam Teması başlığı altında ele alınmıştır. Problem çözme becerilerinin gelişimi için sanat eğitiminin gerekli olduğunu düşünen 13. grubun yanıtları 15. grubun yanıtlarıyla birlikte Bilişsel Tema başlığıyla incelenmiştir.

Son yıllara bakıldığında sanat eğitiminin çocuğa etkisini inceleyen, psikolojik yaklaşım, bilişsel yaklaşım ve öz gelişimi yaklaşımı olmak üzere üç farklı görüş bulunmaktadır. Psikolojik yaklaşım sanatı, çocukların içsel dünyalarının yansımaları olarak görmektedir. Bilişsel yaklaşım ise sanatı çocukların dünya hakkındaki genel bilgi yapısı olarak değerlendirirken, üçüncü yaklaşımda sanat eğitimi çocukların öz gelişimlerini ifade etmekte ve çocukların içinde yaşadıkları toplumla kendileri arasındaki ilişkiyi anlayabilmelerini, kendilerini ifade edebilmelerini ve toplumla iletişim kurabilmelerini kapsamaktadır (Zimmerman ve Zimmerman, 2000'den aktaran Ulutaş ve Ersoy, 2004, 2). Problem çözme, yaratıcılık ve bilime öncülük etme Bilim Teması ile birlikte de düşünülebilirdi, ancak öğretmen adayları bunları ayrı maddeler halinde yazdıkları için her biri farklı temalar altında adlandırılmıştır. Görsel sanatlar öğretmen adaylarının aksine İşler ve Bilgin'e (2002) göre eğitim fakültesi sınıf öğretmenliği adayları, yaratıcılığı müzik, resim, tiyatro ve edebiyatla özdeşleştirmişlerdir. Yetenek gibi yaratıcılığın da özel kişilere has olduğuna yönelik elde edilen bu bulgular doğrultusunda öğretmenlik meslek eğitiminin yeterince etkili olmayabildiğini ifade etmişlerdir ki her iki araştırma grubundan elde edilen sonuçlar da düşündürücüdür. Kültür alt temasının üst temalara kadar çıkması beklenirken adayların yanıtları arasında tek başına ele alınamayacak kadar az kullanıldığı dikkat çekicidir. Çünkü bireyin kendi kültürüne sahip çıkması, ve farklı kültürlerle hoşgörü ile yaklaşması ancak görsel sanat öğretmeni tarafından kültürel değerlerin ve kültürel iletişim konularının etkin olarak ele alınması ile gerçekleşebilir (Katıranacı, 2014, 9). Ayrıca alt temalarda yer almayan Bilime Öncülük Etme, Zamanın Etkin Kullanımı, Entellektüel Düşünme, Yaşama ve Çağdaş Toplum Düzeyine Erişebilme başlıkları tema olarak oluşturulmuştur.

İkinci aşamanın üçüncü adımında öğretmen adayları, üçü 8'li ve üçü 12'li grup elemanlarından oluşan toplam altı (6) grupta birleştirilmişlerdir. Sanat Eğitiminin Neden Gerekli? Olduğu sorusunu, önceki yanıtlarından da faydalanarak her grubun 10 maddede yanıtlamaları istenmiştir. Öğretmen adaylarının verdikleri yanıtlar alt tema ve temaları da kapsayacak şekilde bir üst tema başlığı altında toplanmış, toplam 14 farklı tema başlığı altına yerleştirilmiştir. Örneğin, bilim dallarına öncülük etmek, ilgi duymak, tarih dahil pek çok bilim dalının anlaşılması, bilim dalının gelişmesi ve sanayileşme açısından sanat eğitiminin gerekli gören 5 numaralı grubun üst teması Bilimin gelişmesi olarak yeniden adlandırılmıştır. Bir (1) Numaralı grup, sanat eğitiminin eğitim ve öğretim kalitesinin artması için gerekli görmekle birlikte bireylerin çevrelerinde gördükleri somut nesnelere sembolleştirebilmek ve somutlaştırabilmek amacıyla da sanat eğitiminin gerekli gördüğünü ifade etmiştir. Grubun ulaştığı sonuçlar, aslında, adayların her bir uygulama aşamasında bir önceki yanıtlarını kapsayacak şekilde yeni cümleler üretmek sembolleştirmeye gittiklerini anladıklarının da göster-

gesidir. İki (2) Numaralı grubun yanıtları doğrultusunda cevaplar iki üst tema altında toplanmıştır. Buna göre bu grubun elemanları başka hiç bir uygulamada olmadığı kadar birbirine tahammül etmiş ve saygı duymuş olmalı ki verdikleri yanıtların pek çoğu Kişilik Gelişimi üst teması altında toplanmıştır. Ayrıca, Ruhsal Doyum gibi bir üst temanın bu grubun yanıtlarını toparlamış olması, birbirleri ile verdikleri fikir mücadelesi sonucunda ulaştıkları hazzı cevaplarına yansıtmış olmalarından kaynaklı olabilir. Uygulamanın sonuna yaklaşırken, üçüncü (3.) grubun grup çalışmasını desteklemek amacıyla sanat eğitiminin gerekli olduğunu savunan görüşü ile adayların gerçekleştirilen uygulamanın amacını anlamış olduklarını söylemek mümkündür. 3. grubun ulaştığı son üst temalardan biri de Entellektüel Gelişimdir. Bu sonuç bize, dört adımda gerçekleştirilen grup çalışmasının ve bilgi paylaşımının, grup üyelerinin entellektüel birikimlerine katkı sağladığını düşündürmektedir. Bu uygulamanın dört (4) numaralı gruba pratik düşünme becerilerini arttırdığını düşündürmesi, kendilerini ya da önceki adımlarda akıllara gelmeyen farklı maddeleri keşfettiklerini anlamalarına neden olmuş olabilir. Nitekim uygulamanın üç adımında da görülmeyen tedavi etme özelliği nedeniyle sanat eğitiminin gerekliliğine olan inanç, dördüncü adımda 4 numaralı grup elemanları tarafından belirlenmiş ve bir üst tema olarak ele alınmıştır. Beş (5) Numaralı grubun yanıtları Araştırma, Sanayileşme ve Bilimin Gelişimi şeklinde üç farklı üst tema altında toplanmış olsa da üçünün de birbiri ile bağlantılı olduğu bilinmektedir. Altı (6) Numaralı grubun sanat eğitiminin gerekliliği konusunda vardığı sonuçlar Duyarlı Toplum olabilmek adına tek bir üst tema başlığı altında toplanmıştır. İkinci aşamanın üçüncü adımında 8'li ve 12'li grup elemanlarından oluşan toplam altı (6) grupta, her bir üst temanın yalnızca bir defa kullanılmış olması elde edilen dikkat çekici sonuçlardandır.

İkinci aşamanın son adımında ise, 2016 yılında Gazi Üniversitesi Pedagojik Formasyon Güzel Sanatlar Öğretmenliği Programına devam etmekte olan tüm öğretmen adaylarının Sanat Eğitimi Neden Gereklidir? Sorusuna verdikleri ortak yanıtlar oy çokluğu ile toplam 50 maddede kararlaştırılmış ve etkinlik zamanında tamamlanmıştır. Grubun yazdığı 50 madde içerisinde sadece on iki madde daha önce belirlenmiş olan üst temalara dahil edilememiştir. Bu on iki maddenin dahil edilebileceği Kültür, Yaratıcılık, Yetenek ve Ülke Gelişimi olmak üzere toplam dört yeni üst tema belirlenmiştir. Ayrıca, Grup Çalışmasını Destekleme ve Sanayileşme üst temalarına dahil edilebilecek maddelerin grup elemanları ortak kararı ile oluşturulmadığı da görülmektedir. Kültür kavramının sanat eğitiminin gerekliliği konusundaki önemi bilinmekle birlikte Görsel Sanatlar Öğretmen adayları tarafından üst temalara kadar çıkarılması beklenirken dörtlü grup çalışması sonuçlarında tek başına ele alınamayacak kadar az sayıda kullanıldığı hatırlanmalıdır. Çünkü, Görsel Sanatlar Öğretmen adayı sekizli ve on ikili grup çalışması ile oluşturulan üst temalar listesinde Kültür'ün bir üst tema olarak yer alamadığı ancak altmış kişilik grubun ortak çalışması ve oy çokluğu ile Kültür'ün bir üst tema olarak yeniden listelerde yer alması dikkat çekicidir. Bu durum Kültür kavramının Sanat Eğitiminin gerekliliğini açıklayabilecek önemli ve vazgeçilmez kavramlardan biri olduğunu düşünen aday sayısının arttığını göstermektedir.

Dörtlü grup çalışmasında Kültür başlığı gibi gelişim gösteren Yaratıcılık ve Yetenek kavramlarının da, alt tema ve tema listelerinde yer almasına rağmen, Görsel Sanatlar Öğretmen adayı sekizli ve on ikili grup çalışması ile oluşturulan üst temalar listesinde yer almaması şaşırtıcıdır. Bütün bunlara rağmen altmış kişilik grubun ortak çalışması ve oy çokluğu ile Yaratıcılık ve Yetenek kavramlarının birer üst tema olarak listelerde yeniden yer almaları bu konudaki düşüncelerinin doğruluğunu savunan aday sayısının arttığını göstermesi bakımından önemlidir. Ayrıca Sanayileşme üst temasında olduğu gibi sanat eğitimi sadece sanayinin gelişimi için değil ülkenin teknolojik, sanayi, sosyal ve toplumsal gelişiminin sağlanması için de gerekli olduğu düşünüldüğünden buna yönelik yazılan bazı maddeler Ülke Gelişimi Üst Tema başlığı ile ele alınmıştır. Bu üst tema başlığı kartopu tekniğinin son aşamasında oluşturulmuş en kapsamlı üst tema olması bakımından önemli ve dikkat çekicidir. Uygulamanın son aşamasında, öğretmen adaylarının Sanat Eğitimi Neden Gereklidir? Sorusuna verdikleri yanıtlardan oluşan 50 maddeyi, sanat eğitiminin hem çocuklar hem de yetişkinler için kısacası her yaşta gerekli olduğu sonucuna ve Kültürün korunması ve ülke gelişimine olumlu katkı sağlaması nedeni ile bireye, yaşantısında faydalı olabilecek olumlu kazanımlar kazandırmak için gerekli olduğuna karar verildiği şeklinde özetlemek mümkündür.

4. Sonuç

Görsel Sanatlar öğretmen adaylarının eğitim fakültelerini tercih etmeme sebeplerine ait üst temalar arasında 'sevmediği için' başlığı oluşturulamamıştır, ancak tam tersi bir durumun oluşması beklenirken yani güzel sanatlar ya da tasarım fakültelerini tercih etme sebeplerine ait üst temalar arasında da 'sevdiği için' başlığı yine bir üst tema olarak oluşturulamamıştır. Oysa 'Öğretmen Adaylarının Öğrenme Stilleri ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları Üzerine gerçekleştirilen bir çalışmanın' sonuçlarından biri, meslek sevgisinin öğretmen adaylarının tutum puanlarını olumlu etkilediği yönündedir (Pehlivan, 2010, 760). Bu doğrultuda düşünüldüğünde 2016 yılında Gazi Eğitim Fakültesi pedagojik formasyon sertifika programına kayıtlı olan görsel sanatlar öğretmen adaylarının, öğretmenlik mesleğini sevdiikleri için tercih ettikleri sonucuna ulaşılammış ayrıca sanat eğitiminin sevgi eğitiminin temeli olduğu noktasında gerekli görmedikleri belirlenmiştir. Çalışma grubunun çoğunluğunu oluşturan Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi dışındaki liselerden mezun öğrencilerin sanat camiasından, Türkiye'de ve dünya da olup biten sanatsal etkinliklerden, sanatsal yayın ve sergilerden haberdar olmadıkları görülmektedir. Ayrıca bu mezunlar sanat eğitimi veren yükseköğretim kurumlarının amaçları, işlevleri ve ders içerikleri hakkında yeterince bilgi sahibi değillerdir. Bu nedenle Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin, öğrencilerine meslek konusunda detaylı bilgilendirme yapmaları ve öğrencilerinin yeteneklerini keşfetme ve meslek seçiminde öğrencileri bilinçli yönlendirme konusunda daha aktif çalışmaları önerilmektedir. Görsel sanatlar öğretmen adaylarının ortak kararı ile elde edilen, sanat eğitimi neden gereklidir sorusuna yanıt olabilecek, 50 maddelik yanıtların içerisinde sanat eğitiminin okul dışında da gerçekleştirilebileceğine yönelik bir maddeye rastlanmamıştır. Oysa sanat eğitimi sadece sınıf ortamında değil, gezi,

gözlem ve inceleme yoluyla müzelerde, sanatçı atölyelerinde ve sanat galerilerinde de gerçekleştirilebilmelidir. Görsel sanatlar öğretmenlerinin motivasyonları ve yönlendirmeleri ile öğrenciler sanatsal etkinliklerden haberdar olabilirler ve bienal, çalıştay gibi etkinliklere izleyici olarak katılabilirler. Yine yönlendirmeler doğrultusunda öğrencilerde, güncel sanat haberlerini anlama ve sanat dergilerini takip etme isteği uyandırılabilir. Ayrıca, öğretmen adaylarının kendi yaşantılarına dahil etmedikleri bazı davranış ve eylemlerin de ortak grup çalışmasıyla belirledikleri 50 madde içerisinde düşünülmeyişi görülmektedir.

Bu sonuçların yanısıra, bu etkinlik ile görsel sanatlar öğretmen adayları pek çok olumlu davranış ve bakış açısı geliştirme şansı elde etmişlerdir. Örneğin, adaylar eğitim hayatları süresince tanıdıkları tüm eğitimcilere ve bağlantı kurdukları kurumlara, eleştirel bir gözle bakabilmiş ve öz eleştiri yapabilişlerdir. Bir iki saatlik teorik ders anlatımında kolayca sıkıldıkları gözlemlenebilen adayların dört saat süren bu uygulama için telaşlandıkları ve dört saatte yetişmeyeceği endişesini bile yaşadıkları gözlemlenmiştir. Bu duygu ve düşüncelere sahip olan adayların yapılan etkinliği benimzedikleri, kendilerini gerçek bir görsel sanatlar öğretmeni yerine koyabildikleri (empati kurabildikleri) ve mesleklerini savunma ihtiyacı duydukları gözlemlenmiştir. Görsel sanatlar öğretmen adayları, grup çalışması etkinliğinin sonunda ortak bir çalışmanın sonuçlandırılması için karşı görüşlere saygı duymayı ve dinlemeyi yaşayarak öğrenmişlerdir. Demokrasinin şartları gereği çoğunluğun kararı ile hiç onaylamadıkları bir düşüncenin bile listelere girebildiğini yine yaşayarak öğrenmiş ve saygı duymuşlardır. 2016 yılında Gazi Eğitim Fakültesi pedagojik formasyon sertifika programına kayıtlı olan görsel sanatlar öğretmen adaylarına göre, özgüveni gelişmiş kendine ve çevresindekilere saygı duyan, bilgili, donanımlı, entellektüel ve kişilikli bireylerin yetiştirilebilmesi açısından, sanat eğitimi her yaşta ve herkes için gereklidir. Katırcı da (2004), sanat eğitimi ile öğrencilerin kimlik bunalımı yaşamalarının önlenebileceğine yönelik önerilerde bulunmuştur. Görsel Sanat öğretmeni tarafından öğrencisinin sanat tecrübesi ve ihtiyaçlarının algılanması ve karşılanması gerektiği yönündeki tespitleri de bu sonucu doğrular niteliktedir. Sanat eğitimi bireye kattığı pek çok olumlu kazanım ile aslında bireyin kişilik gelişimine de olumlu katkılar sunmaktadır. Bu durum uzun vadede bireye kimlik kavramını sorgulatarak kimliğinin farkına varması ve kendi kimliğine sahip çıkması gerektiği noktasına ulaştırabilecektir. Çünkü sanat, bir yaşam biçimidir ve sanat eğitimi güzel yaşam felsefesi geliştirmenin, uygulamanın ve yorumlayabilmenin eğitimi olmalıdır.

5. Kaynakça

- Akgül, M.E. (2012). İfade Özgürlüğünün Tarihsel Süreci ve Milli Güvenlik Gereçesiyle İfade Özgürlüğünün Kısıtlanması, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi AUHFD*, 61 (1) 2012:1-42 21/10/ 2016 tarihinde <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/38/1656/17685.pdf> adresinden erişim sağlanmıştır.
- Buyurgan, S. & Buyurgan, U. (2001). *Sanat eğitimi ve öğretimi*. (1.Basım). Ankara: Dersal.

- Çellek, T. (2002). Yaratıcılık ve Eğitim Sistemimizdeki Boyutu, 2 (1), 2-4. 21/10/2016 tarihinde <http://www.universite-toplum.org/text.php3?id=47> adresinden erişilmiştir.
- Çepni, S. (2007). *Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş*, Celepler Matbaacılık, Trabzon.
- Demirel, Ö. (2012). *Öğretim İlke ve Yöntemleri Öğretme Sanatı*, Pegem Akademi Yayınları, 19. Bası, Ankara.
- Ekinci, N. (2011). İşbirliğine Dayalı Öğrenme, *Eğitimde Yeni Yönelimler*, Edt. Özcan Demirel, Pegem Akademi Yayınları, Ankara.
- Ersoy, A. (1983), *Sanat kavramlarına giriş*, Beta Yayınları, İstanbul.
- İşler, A.Ş. ve Bilgin A. (2002). Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Adaylarının Yaratıcılık Hakkındaki Düşünceleri, *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, XV. (1), 133-152.
- Katıran, M. (2004). İlköğretim Öğrencilerinin Sanatsal Yönelimlerinin Belirlenmesi, (*Eğitim Araştırmaları*) *Eurasian Journal of Educational Research*, (14), 112-118.
- Katıran, M. (2014). Kültürel İletişimde Görsel Sanatlar Eğitiminin Rolü, *Akademik Bakış Dergisi Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi*, (42), 1-9.
- Kırıoğlu, O. T. (2003). *Sanatta eğitim görmek anlamak yaratmak*, Pekim Yayınları, Ankara.
- Özsoy, V. (2001). Güzel sanatlar eğitiminde bilimsel araştırmalar. *Eğitim ve Bilim*, 26(121), 51-57.
- Pehlivan, K.B. (2010). Öğretmen Adaylarının Öğrenme Stilleri ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları Üzerine Bir Çalışma, *İlköğretim Online*, 9(2), 749-763, 2010. [Online]: <http://ilkogretim-online.org.tr>, 21/10/2016 tarihinde ilkogretim-online.org.tr/vol9say2/v9s2m25.doc adresinden erişim sağlanmıştır.
- San, İ. (1985). *Sanat ve Eğitim ders kitabı*, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Ankara.
- San, İ. (2003). *Sanat eğitimi kuramları*, Ütopya yayınları, Ankara.
- Taşpınar, M., Özer, B. (2014). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*, 22/10/ 2016 tarihinde <http://www.slideshare.net/inal11/retm-lke-ve-yntemler-prof-dr-mehmet-tapinar> adresinden erişim sağlanmıştır.
- Ulutaş, İ., Ersoy, Ö. (2004). Okul Öncesi Dönemde Sanat Eğitimi, *Gazi Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi*, 12 (1), 1-12. 21/10/ 2016 tarihinde http://s3.amazonaws.com/academia.edu/documents/28381664/12_1.pdf?AWSAccessKeyId=AKIAJ56TQJRTWSMTNPEA&Expires=1477327609&Signature=yhoH7TJi1F5hupegGksZ2a7v3is8%3D&response-content-disposition=inline%3B%20filename%3DÖĞRETMEN_ADAYLARININ_FEN-EDEBİYAT_FAKULT.pdf adresinden erişim sağlanmıştır.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (1999). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Seçkin Yayınevi, Ankara.

Extended Abstract

Art education with its theoretical and practical dimension is necessary not only for the individuals who aim to be an artist but for every person. In literature there are numerous art education concepts advocating that art education is necessary for revealing the artistic talent and creativity of the individual, for realizing his / her artistic thoughts and dreams, for enabling him / her to think freely and uniquely, for developing his / her aesthetic taste and critical thinking skills, for enabling him / her to look after the artistic values of the past civilizations and for enabling him / her to know and to protect the contemporary cultural and artistic assets. This study has been conducted for determining the opinion of the students having education in the Pedagogical Formation Certificate Program in the Faculty of Education concerning the

necessity of art education. The study has been conducted by using observation - based case study (case study) method, which is a kind of descriptive research. The data of the study were attained from the opinions obtained as a result of the group work carried out through Snowball Technique, which is among the Active Learning Techniques, and from the open - ended survey questions. The study group was formed by 60 visual arts teacher candidates attending to Gazi University Pedagogical Formation Training Certificate Program by using Easily Accessible Case sampling method. The data obtained from an application realized with Snowball Technique and from the survey questions were interpreted by content analysis by determining the upper theme. The results of the study are important for determining the opinions of visual arts teacher candidates on the teaching profession. At the first stage of the study, data has been obtained by using individual oriented teaching technique while group oriented teaching techniques have been used in the second stage. With the group study performed within the cooperative learning process and with the snowball technique, which is technique of teaching process, the students are grouped first individually and then as two member groups and four member groups trying to reach to the common views of the whole class by increasing the number of the members of the group.

Similar to the individual study, the theme setting process is called as a sub - theme in dual (2 - person) group study, it is called as a theme in four person (4 - person) group study and finally it is defined as upper theme for ten person (10 - person) group study. The upper themes are coded as to include the themes and the themes are coded as to include the sub - themes. In the first theming process, the sixty (60) teacher candidates are individually requested to give a single sentence reply to the question: *Why Art Education is Necessary?* Fifteen different sub - themes were created by bringing together the common ideas obtained from the responses. Teacher candidates are coded with numbers and the replies are coded with sub - theme titles. It is striking that as a result of the individual study; the Cognitive sub - theme and the Spiritual Stillness sub - theme are preferred by a majority of 15 %. In the second phase of the application the teacher candidates are first directed to work together in groups of two and total 30 groups were formed. The two - person groups are requested to give total four article replies to the question: *Why Art Education is Necessary?* and the answers have been brought together under the appropriate sub - theme titles. A total of twenty (20) different sub - theme titles have been identified for the replies of thirty (30) groups, and out of these five sub - theme titles are remarkable as sub - theme titles which could not be determined during the individual study. These are defined as; production, propaganda tool, identity, socialization and universal language. In the second step of the second stage, the teacher candidates were brought together in groups of 4, and each group was requested to reply the question: *Why Art Education is Necessary?* In the form of eight different articles. A total of fifteen (15) groups were formed and the number of articles reached by the groups ranged from 6 to 10 articles. It is seen that the mostly used theme is the Personality theme. In the third step of the second stage, the teacher candidates were united under a total number of six (6) groups out of which three were consisting of 8 group members and the other three were consisting of 12 group members. Each group is requested to reply the question; *Why Art Education is Necessary?* Under 10 articles by making use of their previous replies as well. The replies given by teacher candidates were collected under an upper theme title in a manner that covers the sub - themes and themes determined in the previous tables and they were placed under total 14 different theme titles. It is a remarkable conclusion that each upper theme is used only once. In the last step of the second phase, the common answers given by all teacher candidates attending to Gazi University Pedagogical Formation Fine Arts Teaching Program in 2016 to the question; *Why Art Education is Necessary?* have been decided

under 50 articles by the majority of votes and completed at the time of the event. An important result obtained is that all articles written by the group are titles that may be included under the upper theme titles. The visual arts teacher candidates enrolled to Gazi Faculty of Education pedagogical formation certificate Program in 2016 did not choose the teaching profession because they love it and unfortunately they did not consider that love education is the basis of art education. It has been understood from the survey results that other than Anatolian Fine Arts High School, the graduates of high schools which constitute the majority of the study group are unaware of artistic events, artistic publications and exhibitions existing in Turkey and in the world, Furthermore, these graduates do not have sufficient information about the aims, functions and course contents of higher education institutions providing arts education. Thus, Visual Arts Teachers have been advised to give their students detailed information about their profession and to be more active in discovering the abilities of their students and in directing them consciously. In addition to the results obtained, the visual arts teacher candidates had the chance to develop numerous positive behaviors and perspectives through this activity. For example, the candidates have been able to look critically to all the educators and institutions they have been acquainted with throughout their educational lives and they were able to make self-criticism.

At the end of the group study activity, the visual arts teacher candidates have experienced and learned how to respect to and how to listen the opposing views for finalizing a common study. They have also experienced and learned that an opinion which they totally disagree may be included in the lists by the majority decision as a requirement of democracy and they have respected the results.